

Hantering av forskningsdata vid Stockholms universitet

Samordningsuppdrag 2017-2018
Universitetsförvaltningen

Sabina Anderberg
Verksamhetsutvecklare

Innehållsförteckning

1. Bakgrund.....	2
2. Syfte.....	2
3. Uppdrag.....	2
4. Period.....	2
5. Projektrapportering.....	2
6. Uppdragsaktiviteter.....	3
6.1 Förvaltningsövergripande arbetsgrupp för forskningsdata.....	3
6.2 Forskarreferensgrupp.....	4
6.3 Allmän forskningsdatapolicy.....	4
6.4 Datahanteringsplan.....	4
6.5Handledningsstöd för forskningsdatahantering.....	5
6.6 SND-konsortiet.....	6
6.7 Förvaltningsobjekt och objektfamilj.....	6
7. Samarbete med andra aktörer.....	7
8. Förslag på fortsatt utveckling.....	7
9. Summering.....	10
10. Deltagare inom Samordningsuppdraget.....	11
Avdelningar inom Förvaltningen.....	11
Forskarreferensgruppen.....	11

1. Bakgrund

Stockholms universitet (SU) har som myndighet ansvar för att forskningsdata som produceras vid lärosätet kan hanteras, lagras, tillgängliggöras och bevaras enligt gällande regelverk, rekommendationer och krav. Lärosätet har ansvar för att forskarna har tillgång till en lokal infrastruktur som kan erbjuda tjänster, information om och stöd för korrekt forskningsdatahantering under hela forskningsprocessen. Under hösten 2016 genomfördes Forskningsdataprojektet¹ på uppdrag av dåvarande Förvaltningschefen. Projektet redovisades i rapporten *Hantering av forskningsdata vid Stockholms universitet – förslag till strategi och struktur*² med förslag på ett antal specifika aktiviteter inom tre huvudsakliga identifierade områden – strategi, struktur och system. Samordningsuppdraget från rektor 2017 är baserat på ett urval av de förslag som framkom i Forskningsdataprojektets rapport.

2. Syfte

Syftet med samordningsuppdraget är att;

- Skapa förutsättningar för ett universitetsövergripande gemensamt ramverk och arbetssätt för arbetet med öppen vetenskap med fokus på forskningsdata.
- Skapa förutsättningar för att utveckla och implementera en lokal infrastruktur som förmår stödja och avlasta forskarna i deras arbete med att hantera, lagra, tillgängliggöra och bevara forskningsdata.
- Skapa förutsättningar för att informera och kommunicera om hantering av forskningsdata genom hela forskningsprocessen.
- Skapa förutsättningar för att samordna kompetens och expertis inom universitetsförvaltningens forskningsstödande verksamheter, Avdelningen för arkiv och registratur, Avdelningen för forskningsstöd, IT-avdelningen och Universitetsbiblioteket, med ambitionen att tillsammans utveckla och implementera gemensamma verksamhetsövergripande forskningsstödande tjänster för hantering av forskningsdata.

3. Projektuppdrag

Universitetsbiblioteket fick genom Samordningsuppdraget ansvaret för att leda och koordinera det förvaltningsövergripande arbetet med att utveckla och implementera tjänster och stöd för hantering, tillgängliggörande, lagring och bevarande av forskningsdata. Uppdraget bedrivs i samarbete med Avd. för arkiv och registratur, Avd. för forskningsstöd, IT-avdelningen och representanter för kärnverksamheten. Arbetet har koordinerats med det nationella arbete som pågår inom ramen för universitetens referensgrupp för infrastruktur (URFI) samt SUHF och andra relevanta aktörer.

4. Period

Samordningsuppdraget löper under perioden 2017-06-15 – 2018-12- 21.

5. Projektrapportering

Samordningsuppdragets projektarbete har löpande avrapporterats av samordnare genom;

- Veckovis avstämningsmöten till projektägare Överbibliotekarie Wilhelm Widmark

¹ Lagring av forskningsdata vid Stockholms universitet Förvaltningsbeslut Dnr SU FV-1.1.2-1534-16

² Hantering av forskningsdata vid Stockholms universitet – förslag till strategi och struktur <http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1073506&dsid=4790> (Hämtad 2018-12-06)

- Avstämningsmöten terminsvis med avdelningscheferna för Avd. för arkiv och registratur, Avd. för forskningsstöd, och Universitetsbiblioteket
- Halvårsrapport för projektet som distribuerades till berörda avdelningschefer, vicerektorer, arbetsgrupp och forskareferensgrupp samt presenterades på Förvaltningschefsmöte den 1 februari 2018.
- Löpande nyhetsutskick om verksamheten till berörda intressenter inom lärosätet (vicerektorer, avdelningschefer, arbetsgruppen, forskareferensgruppen, områdeskanslichefer, ledningsfunktioner m.fl.).

Den här rapporten kommer allmänt och övergripande beskriva vad som har genomförts inom respektive uppdragsaktivitet och de allmänna förutsättningarna när arbetet övergår från projektform till löpande verksamhet. Rapporten tar inte upp detaljer kring det löpande operativa arbetet.

6. Uppdragsaktiviteter

I Samordningsuppdraget³ ingår att tillsammans med relevanta aktörer inom och utom Stockholms universitet initiera och utveckla följande sju aktiviteter:

1. En förvaltningsövergripande arbetsgrupp för forskningsdata med representanter från Avd. för Arkiv och Registratur, Avd. för forskningsstöd, IT-avdelningen och Universitetsbiblioteket
2. En referensgrupp av forskare, bestående av representanter utsedda av områdesnämnderna
3. Ett förslag till en allmän forskningsdatapolicy
4. En central mall för datahanteringsplan (DHP) enligt etablerade krav
- 5.Handledningsstöd, guider och anvisningar för forskningsdatahantering
6. Koordinering av universitetets arbete inom SND-konsortiet
7. Etablering och utveckling av ett objekt för publicering och forskningsdata i förvaltningsmodellen.

6.1 Förvaltningsövergripande arbetsgrupp för forskningsdata

Inom ramen för samordningsuppdraget bilades i juni 2017 en formell förvaltningsövergripande arbetsgrupp, Forskningsdatateamet, med specifika kompetenser från berörda forskningsstödjande avdelningar. Arbetet med Samordningsuppdraget och Forskningsdatateamet har skett inom ramen för befintlig budget inom samtliga verksamheter. Inom Universitetsbiblioteket har interna organisatoriska anpassningar gjorts under ett flertal år för att möta behoven av nya tjänster och kompetenser för forskarstöd i paradigmskiftet mot öppen vetenskap. Universitetsbiblioteket har aktivt arbetat med kompetensväxling, kompetensförstärkning och omvärldsbevakning för att kunna möta de nya krav som ställs på verksamheten och behoven av nya forskningsstödjande tjänster. Forskningsdatateamet består i november 2018 av en heltids forskningsdatautredare, en deltid bibliotekarie (tidigare ytterligare en heltid forskningsdatautredare), en deltid IT-arkivarie, två deltid forskningssekreterare, en deltid representant från IT-avdelningen, samt en heltids samordningsansvarig verksamhetsutvecklare. Under första delen av projektarbetet har det även funnits med en jurist i teamet med specifik juridisk kunskap inom öppen vetenskap.

Teamet har haft löpande avstämningsmöten under projektiden och en gemensam planeringsdag våren 2018. Ambitionen har varit att skapa goda förutsättningar för ett utökat och förbättrat förvaltningsövergripande arbetssätt mellan verksamheterna och olika expertfunktioner.

³ Samordningsuppdrag Rektorsbeslut Dnr SU FV-1780-17

https://www.su.se/polopoly_fs/1.369149.1516806145!/menu/standard/file/Rektorsbeslut%20-%20Hantering%20av%20forskningsdata%20vid%20SU%20%28justerad%20170605%29%20v.2.pdf (Hämtad 2018-12-06)

6.2 Forskarreferensgrupp

Forskarreferensgruppen bildades september 2017. Områdesnämnderna utsåg sju representanter till Forskarreferensgruppen, fem forskare från Humanvetenskapliga Området och två forskare från Naturvetenskapliga Området. Syftet med referensgruppen är att skapa bättre förutsättningar för de centrala forskningsstödande funktionerna att arbeta *användarorienterat* utifrån forskarnas behov och olika discipliners förutsättningar. Genom en aktiv dialog med forskare från olika discipliner som är initierade i de övergripande frågeställningarna kan verksamhetsutvecklingen för forskningsdata stämmas av löpande och justeras i ett tidigt skede. Referensgruppen kan även bistå med att sprida information inom sina relevanta nätverk. Forskarreferensgruppen har haft avstämningsmöten löpande tillsammans med forskningsdatateamet och SU:s domänspecialist inom SND-konsortiet.

6.3 Allmän forskningsdatapolicy

Inom ramen för samordningsuppdraget utformade Forskningsdatateamet och Forskarreferensgruppen under hösten 2017 ett förslag på en övergripande forskningsdatapolicy. Förslaget lämnades till universitetets rektor i januari 2018. Stockholms universitet antog (som första svenska lärosäte) i februari en *Forskningsdatapolicy*⁴ med tillhörande beslut *Regler för hantering av forskningsdata*.⁵ Forskningsdatapolicyn och Regler för hantering av forskningsdata är övergripande policydokument som behöver kompletteras med specifika riktlinjer och anvisningar i takt med att de implementeras på lärosätes/institutions- och forskarnivå. De kan även löpande behöva ses över och justeras i relation till de omvärldsaspekter som påverkar utvecklingen inom öppen vetenskap.

6.4 Datahanteringsplan

Den allmänna utvecklingen är att allt fler internationella och nationella forskningsfinansiärer rekommenderar eller kräver en Datahanteringsplan (DHP) redan vid ansökningstillfället. Datahanteringsplanen fyller flera viktiga funktioner för flera olika forskningsstödande aktörer utöver den enskilde forskarens behov av strukturerad planering för forskningsarbetet. Vid Stockholms universitet har det beslutats att det ska finnas en dokumenterad datahanteringsplan för forskningsarbetet⁶. Detta ligger väl i linje med Sveriges Universitets- och Högskoleförbunds (SUHF) *Rekommendation för datahanteringsplan*⁷ som beslutades om och skickades ut till lärosätena våren 2018.

För att stödja forskarna och förenkla administrationen i arbetet med att utforma DHP för forskningsprojekt behövs allmänna DHP mallar. I dessa beskrivs hur forskningsmaterial ska hanteras, organiseras, lagras, tillgängliggöras och bevaras under forskningsprocessen och efter avslutat projekt. I nuläget rekommenderar Stockholms universitet det digitala DHP verktyget [DMP Online](#) som generell mall och digitalt verktyg för DHP. Inom vissa discipliner finns egna domänspecifika etablerade DHP mallar och inom flera områden används de allmänt godkända och vedertagna mallar som har utvecklats för att överensstämna med t.ex. *Horizon 2020 Data Management*⁸ och andra etablerade aktörers rekommendationer och krav. Information om [DHP finns på SU:s webbsidor om forskningsdatahantering](#). Det lokala arbetet med DHP samordnas i möjligaste mån med det nationella arbete som har initierats i relation till den internationella utvecklingen inom området.

⁴ Forskningsdatapolicy Rektor 2018-02-22 Dnr SU FV-5.1.1-1780-17 <https://www.su.se/medarbetare/organisation-styrning/styrdokument-regelboken/forskning/forskningsdatapolicy-1.380915> (Hämtad 2018-12-06)

⁵ Regler för hantering av forskningsdata Rektor 2018-02-22 Dnr SU FV-5.1.1-1780-17 <https://www.su.se/medarbetare/organisation-styrning/styrdokument-regelboken/forskning/regler-f%C3%B6r-hantering-av-forskningsdata-1.380909> (Hämtad 2018-12-06)

⁶ Regler för hantering av forskningsdata Rektor 2018-02-22 Dnr SU FV-5.1.1-1780-17 <https://www.su.se/medarbetare/organisation-styrning/styrdokument-regelboken/forskning/regler-f%C3%B6r-hantering-av-forskningsdata-1.380909> (Hämtad 2018-12-06)

⁷ <http://www.suhf.se/storage/ma/63732293e5f5480099a280fae91e8540/d33053df90bf455a9d729f0313defc1e/pdf/9B3CEF338065B5269455CD32263A8AE92CE19871/REK%202018-1%20Rekommendation%20f%C3%B6r%20datahanteringsplan.pdf> (2018-11-21)

⁸ http://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/cross-cutting-issues/open-access-data-management/data-management_en.htm (Hämtad 2018-11-21)

6.5 Handledningsstöd för forskningsdatahantering

Det behövs ett systematiskt och strukturerat informations- och kommunikationsarbete för att stödja och handleda doktorander och forskare i korrekt hantering av forskningsdata. Det forskningsstödjande arbetet är uppdelat i huvudsakligen fyra delar;

1. **Informations- och handledningsmaterial på SU:s webbsidor för forskningsdata⁹**
 Gemensam förvaltningsövergripande information om [forskningsdatahantering finns på www.su.se/forskningsdata på både svenska](#) och fullskalig översatt [engelsk version](#). Som ett led i arbetet med att utveckla universitetsövergripande och förvaltningsövergripande forskningsstödjande tjänster vid Stockholms universitet har webbsidorna om forskningsdatahantering flyttats från bibliotekets webbplats till SU:s Medarbetarwebb. Det finns numer en gemensam startsida för universitetsförvaltningens centrala forskningsstödjande tjänster - [startsidan Forskning](#). Löpande arbete pågår med att vidareutveckla och förbättra informationen och informationstrukturen i samarbete med Samverkansavdelningen. Målsättningen att skapa en optimerad gemensam startgång där forskarna på ett enklare sätt ska kunna hitta relevanta forskningsstödjande tjänster oberoende av verksamhetens avdelningstillhörighet inom förvaltningen.
2. **Supportfunktion via funktionsmejl eller in persona**
 Support sker i första hand via gemensam förvaltningsövergripande funktionsmejl opendata@su.se. Funktionsmejlen bevakas i nuläget av personal från Universitetsbiblioteket och beroende på typ av fråga eller behov av stöd slussas frågan vidare till rätt kompetens inom Forskningsdatateamets olika specialistfunktioner.
3. **Utbildningsmoment som del i doktorandkurser, institutionsbesök o dylikt**
 Utbildningsstöd i forskningsdatahantering (hantera, lagra, tillgängliggöra, bevara) tillhandahålls genom t.ex. deltagande i doktorandkurser och besök vid institutioner. I stödet ingår även forskningsetik, IT-säkerhet och juridiska aspekter. Utbildningsstödet kommer att vara en av de prioriterade insatserna under 2019.
 Det planeras att hållas centrala utbildnings- och informationsinsatser med riktad målgruppsinformation under 2019 utöver enskilda institutionsbesök. Målsättningen är att på sikt kunna erbjuda samlade tjänster och stöd för öppen vetenskap och inte enbart skilja ut forskningsdata som en enskild verksamhet, utan integrera den tillsammans med andra relevanta verksamheter i forskningsprocessen.
4. **Informationsspridning om lärosätets arbete med öppen vetenskap och forskningsdatahantering samt nationell och internationell utveckling inom området**
 Informationspunkt vid prefektmöten och liknande.

Föreläsningar genom [Föreläsningsserien Open Science](#). Presentationerna syftar till att ta del av och sprida olika aktörers syn på möjligheter och utmaningar inom öppen vetenskap.

[SU Data Champions/Open Science profiler](#) på Medarbetarwebben syftar till att lyfta fram forskare vid Stockholms universitet som ger sin syn på möjligheter och utmaningar inom hantering av forskningsdata och öppen vetenskap.

Artiklar om arbetet med forskningsdatahantering i Universitetsnytt och externa tidskrifter,

⁹ www.su.se/forskningsdata (Hämtad 2018-12-04)

information och presentation om vårt arbete via t.ex. sociala medier som Twitter, blogginlägg via Stockholm University Press Blog och andra relevanta bloggar, nationella mejllistor, nationella arbetsgrupper, konferenser m.m.

Nyhetsutskick från Forskningsdatateamet har löpande skickats ut internt inom lärosätet till relevanta aktörer/intressenter om aktiviteter och möten som pågår inom Forskningsdatateamets verksamhet och uppdrag lokalt, nationellt och internationellt. Viss information har även spridits via Medarbetarnotisers utskick.

6.6 SND-konsortiet

Svensk Nationell Datatjänst (SND) drivs från den 1 januari 2018 av ett konsortium bestående av sju lärosäten: Göteborgs universitet, Karolinska institutet, Lunds universitet, Stockholms universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, Umeå universitet och Uppsala universitet. Göteborgs universitet är värdunderuniversitet för SND. Konsortiet ska ta alla beslut som gäller SND och har ansvaret för den tekniska lösningen för repositoriets och sökportalen. Lärosätena i konsortiet bidrar även med expertis genom så kallade domänspecialister (DOSP). Domänspecialisterna är experter inom olika vetenskapliga ämnesområden eller områden rörande olika former av forskningsdata. De ska fungera som en brygga mellan å ena sidan forskargrupper och forskarsamhället i stort, å andra sidan datarepositoriet och de lokala enheterna för forskningsdatastöd Data Access Units (DAU:erna).

Stockholms universitet bidrar med kompetensnoden rumslig data inom humaniora och samhällsvetenskap. Universitetet är representerat i SND:s stämma, styrgrupp och arbetsgrupp för kommunikationsarbete, samt i arbetet med att utveckla en handbok för DAU:erna. Arbetet med att utveckla en DAU motsvaras vid Stockholms universitet av Forskningsdatateamet. Under hösten 2018 har arbetet med att bygga upp DOSP-funktionen vid lärosätet påbörjats och en person har anställts för ändamålet och ytterligare en person kommer att ingå i arbetet från 2019. Arbetet inom DOSP och Forskningsdatateamet samordnas och stäms av löpande.

6.7 Förvaltningsobjekt och objektfamilj

Under 2017 skapades ett förvaltningsobjekt för forskningsdata. Förvaltningsobjektet Forskningsdata syftar bland annat till att främja och stödja samordning och utveckling av tjänster för hantering av forskningsdata samt förvalta de produkter som antas i drift för ändamålet vid Stockholms universitet. Förvaltningsobjektet ingår, tillsammans med SU:s publikations- och forskningsprojektdatabas, i en ny objektfamilj av forskningsstödjande tjänster. Under våren 2018 antogs en strategisk plan¹⁰ som kommer vägleda arbetet under kommande tre år. Då mycket utveckling pågår kring forskningsdata hos både nationella och internationella aktörer kommer förvaltningsobjektet också att fungera som ett nav för att hålla samman den system- och lagringstekniska diskussionen. En Förvaltningsplan för 2019 för objektet Forskningsdata håller på att tas fram.

Lagring av forskningsdata

Lagring av forskningsdata är en mycket viktig och brådskande fråga för lärosätet att utforma strategier och konkreta lösningar för kort- och långsiktigt. Under samordningsuppdragets arbete har en förfrågan från SUNET om federerad lagring med flera lärosäten skickats ut till lärosätenas IT-avdelningar. Det har även etablerats närmare kontakt med SNIC för att diskutera lagringsefterfrågan och resurssamordnade lösningar för disciplinspecifika behov.

Institutionerna vid lärosätet har i många fall olika rutiner och system varav en del levereras av IT-avdelningen, men långt ifrån alla. I de fall IT-avdelningen är leverantör av en IT-tjänst finns en tydlig IT-

¹⁰ Forskningsstöd - Strategisk plan 2018-2020. Godkänd av FC på den IT-strategiska styrgruppens möte 2018-06-15 efter förankring i IT-strategisk styrgrupp samt IT-samordningsgruppen.

strategi och en målbild som styr valet av hur lösningen byggs, införskaffas och förvaltas. Det är generellt stor variation från institution till institution, delvis beroende på vilken kvantitet forskningsdata som produceras och publicerings/delningskultur, hur man väljer att hantera, lagra och tillgängliggöra forskningsdata. I dagsläget finns det ingen enhetlig attraktiv och kostnadseffektiv central lagringstjänst för forskningsdata vid Stockholms universitet. De datatunga disciplinerna använder sina egna disciplinspecifika infrastrukturer medan flertalet mindre datatunga discipliner skapar egna ad hoc lösningar för sin datalagring. De lagringstjänster som lärosätet tillhandahåller i dagsläget är inte tillräckliga ur kostnads- och användarperspektiv. Målsättningen bör vara att tillhandahålla centrala säkra kort- och långsiktiga lagringslösningar som är attraktiva för forskarna att använda. Forskarna införskaffar ofta egna lagringslösningar som är ekonomiskt mer fördelaktiga kortsiktigt, men som långsiktigt inte är kostnadseffektiva eller säkra då det inte finns tillräckligt stöd eller garantier för löpande support, uppdateringar och investeringar i hårdvara eller mjukvara, säkerhetskopiering eller uppfyllande av Dataskyddsförordningen och lärosätets krav på IT-säkerhet. Forskare och forskargrupper behöver kunna välja den metod och de lösningar som passar dem utifrån specifika disciplinbehov och rimliga kostnader. Förvaltningens tjänster måste utgå från användarbehov och efterfrågan.

För att stödja forskare och institutioner behöver lärosätet bygga upp tjänster för säker och kostnadseffektiv lagring. Det behöver undersökas, jämföras och föreslås lämpliga alternativ och lösningar genom att undersöka om det finns möjlighet till federerad nationell lagringslösning, möjliga samarbeten med relevanta infrastrukturer som kan tillhandahålla tjänster för lagring alternativt aktuella förutsättningarna för egna lokala lagringstjänster. Arbetet bör utgå från pilotverksamheter som prövas och kan justeras beroende på krav och behov, t.ex. lagringstjänster som SNIC för de forskare som redan använder den infrastrukturen för lagring/bearbetning av forskningsdata och SUNET:s stordriftslagringslösning med att skapa lärosätesspecifika lagringsnoder för forskningsdata. Genom att pröva dessa två lösningar i pilotverksamheter ges möjlighet att undersöka, jämföra och förstå forskardisciplinernas skilda behov av lagringslösningar beroende på datamängd, säkerhetsnivåer, arbetsprocesser och inriktning.

Electronic Lab Note Books

Under Samordningsprojektets gång har det utkristalliserats ett behov från flera institutioner kring införandet av Electronic Lab Note Books (ELN) som ett viktigt verktyg i hanteringen av forskningsdata. Detta är inte heller en specifik aktivitet som har ingått i uppdraget, men behovet av ett ELN system för vissa discipliner är påtagligt och brådskande liksom frågan om lagringslösningar. Arbetet kring ELN vid SU är initierat.

7. Samarbete med andra aktörer

I arbetet med att utveckla en lokal infrastruktur för forskningsdata vid lärosätet pågår samtidigt ett intensivt arbete med att lyfta dessa frågor i ett nationellt och internationellt sammanhang när så är möjligt. Förutom samarbete inom SND konsortiet och nätverket pågår arbete inom Sveriges universitets- och högskoleförbund SUHF genom [Samordningsgruppen för Open Science](#) och [Nationella arbetsgruppen för forskningsdata](#). Stockholms universitet har även upparbetade etablerade kontakter med andra relevanta nationella och internationella aktörer inom arbetet med öppen vetenskap och en aktiv omvärldsbevakning inom området. SU delar med sig av information om vårt upplägg och arbetssätt till andra intresserade lärosäten och aktörer genom exempelvis studiebesök och presentationer av verksamheten i olika sammanhang nationellt och internationellt. I utvecklingsarbetet lokalt finns även omvärldsbevakning och samarbeten kring hur andra lärosäten arbetar med öppen vetenskap och forskningsdatahantering både nationellt och internationellt.

8. Förslag på fortsatt utveckling

Under arbetets gång med projektet har det utkristalliserats ett antal aspekter för det fortsatta arbetet.

1. Open Science Roadmap

Arbetet med att utveckla forskningsstödande tjänster inom öppen vetenskap är en mycket större

process än enbart hantering av forskningsdata. I uppbyggnadsskedet av en infrastruktur för forskningsdatahantering har forskningsdata hanterats som en delvis avgränsad verksamhet, men den bör nu när grundarbetet med den lokala infrastrukturen är etablerad samordnas och integreras tydligare med övriga forskningsstödjande tjänster och arbetsprocesser inom öppen vetenskap. På universitetsnivå bör t.ex. den nuvarande *Open Access policyn* ses över och tillsammans med *Forskningsdatapolicyn* utvecklas till en gemensam *Open Science Roadmap* för Stockholms universitet.

På förvaltningsnivå bör processen för forskningsdatahantering integreras tydligare i arbetsprocesserna för relaterade områden som t.ex. publicering, doktorandstöd, Open Access etc. Det kommer att krävas ett gediget och långsiktigt arbete framöver med att etablera och implementera såväl *Forskningsdatapolicyn* och tillhörande *Regler för hantering av forskningsdata* vid lärosätet. Enligt rektorsbeslut ska institutionerna tillhandahålla kontaktfunktioner vid institutionerna för frågor kring forskningsdatahantering. Handledare vid institutionerna ska ha adekvat information om korrekt forskningsdatahantering för att förbereda och utbilda studenter och doktorander inom detta. Behoven och förutsättningarna vid respektive institution kan komma att skilja sig åt i vissa delar, men det bör finnas en generell gemensam nivå på stödet oberoende av institutionstillhörighet.

2. Fortsatt förstärkning av det förvaltningsövergripande samarbetet

Inom förvaltningen är det forskningsstödjande arbetet i sin helhet idag organisatoriskt och verksamhetsmässigt uppdelat mellan flera avdelningar. Förvaltningsorganisationen är uppbyggd efter arbetsätt och strukturer som inte i alla delar är anpassade efter de nya behov av arbetsflöden och arbetsprocesser som behövs för att tillhandahålla ett stöd till forskarna som är anpassat efter forskningsprocessen. Förvaltningsorganisationen för de forskningsstödjande verksamheterna och tillhörande IT-tjänster bör fortsätta att samverka och samordnas ytterligare och utvecklas till en kedja av forskningsstödjande tjänster som är anpassade till forskarnas behov av stöd under hela forskningsprocessen. Det behöver finnas tydliga gemensamma verksamhetsprioriteringar i frågor som berör öppen vetenskap för att vidareutveckla universitetets stöd till forskarna. Ett fortsatt verksamhetsövergripande processorienterat arbetsätt med utgångspunkt från var i forskningsprocessen forskarna behöver och vill ha tillgång till forskningsstödjande tjänster skulle kunna resurseffektivisera arbetet inom förvaltningsorganisationen och skapa förbättrade förutsättningar både inom förvaltningen och gentemot kärnverksamheten. För forskarna är det inte relevant vilken verksamhet som ansvarar för vilken typ av tjänst utan snarare att få tillgång till rätt tjänst och kompetens, på rätt sätt, vid rätt tillfälle då de behöver den och efterfrågar den.

3. Forskningsdatateamet

Den förvaltningsövergripande arbetsgruppen Forskningsdatateamet, som tillhandahåller tjänster och stöd för forskningsdatahantering, bör finnas kvar för att utveckla och expandera verksamheten i takt med att användarnas efterfrågan på de forskningsstödjande tjänsterna ökar. Det är viktigt att säkerställa att det löpande finns en adekvat bredd av relevanta kompetenser inom gruppen, en samordning av arbetet och gemensamma kända prioriteringar och tydliga mandat, samt kontinuitet i verksamhetsutvecklingen och adekvat resurstilldelning. Det avdelningsöverskridande samarbetet inom Forskningsdatateamet har fungerat som ett bra sätt att samla in olika former av expertis i arbetet kring forskningsdata. Eventuellt kommer den här samarbetsformen behövas förstärkas och expanderas i takt med att efterfrågan om stöd kring forskningsdata ökar. Olika avdelningar inom Forskningsdatateamet har deltagit i mån av tid och möjliga resurser vid sidan om sina kärnuppdrag.

4. Forskarreferensgruppen

Det är viktigt att det finns en aktiv forskardelaktighet i frågor som rör öppen vetenskap och

utveckling av universitetets stöd för detta. Det vore bra om Forskarreferensgruppen finns kvar som dialogpartner till Forskningsdatateamet i övergripande frågor som rör utvecklingen av tjänster och stöd för forskningsdatahantering.

5. **Krav på forskare om öppenhet kontra regelverk**

Forskarna ställs inför nya krav att tillgängliggöra och bevara information och dokumentation om forskningsresultat och forskningsdata i och med paradigmskiftet till öppen vetenskap. Samtidigt finns det ett regelverk som i vissa fall begränsar fullständig öppenhet i dess vidaste bemärkelse i syfte att värna om personintegritet och skydda känsliga uppgifter. Forskarnas behov av att kunna dela känslig data mellan sig behöver ställas i relation till hur uppgifter behöver skyddas och hanteras säkert. Lärosätet kommer att behöva aktivt stödja forskarna i detta arbete. Det är nödvändigt att det finns tillgång till adekvat juridisk kompetens att tillgå löpande för tolkning av regelverket och de många och ofta komplexa juridiska aspekter och etiska frågeställningar som finns för hantering av forskningsdata och forskningsresultat.

6. **SND-konsortiet**

Samordningen inom lärosätet för arbetet med SND-konsortiet behöver fortsatt vidareutvecklas mellan de olika funktionerna som är involverade i arbetet inom och utom lärosätet genom universitetets representanter i SND stämma, styrelse, DOSP och Forskningsdatateamet (inom SND-konsortiet definierat som "DAU").

7. **Forskningsstödjande tjänster/information via Medarbetarwebben**

Det påbörjade arbetet med informations- och webbstrukturen på Medarbetarwebben under ingången

Råd & stöd > Forskning bör fortsätta vidareutvecklas med verksamhetsövergripande samordning av lärosätets information om forskningsstödjande tjänster. Webbstrukturen bör utgå från ett användarorienterat perspektiv och inte specifik verksamhetsindelning.

8. **Samverkan mellan intressenter lokalt**

Det fortsatta gemensamma arbetet behöver fortsatt präglas av ett transparent, gott och prestigelöst samarbete mellan dels de forskningsstödjande verksamheterna inom förvaltningen dels gentemot kärnverksamheten. I frågor kring öppen vetenskap är det i många delar nödvändigt med gemensamma arbetsprocesser och en arbetskultur som fortsätter att uppmuntra till verksamhets- och universitetsövergripande arbete. En aktiv löpande dialog med forskarna i formella och kända dialoggrupper samt ett engagerat forskardeltagande är helt avgörande i uppbyggnaden av forskningsstödjande tjänster i det paradigmskifte som pågår. Det är viktigt att lärosätets satsningar inom öppen vetenskap kommuniceras, informeras om och samordnas internt i alla led för en gemensam beskrivning och sammanhållen bild av universitetets ställningstaganden och aktiviteter internt och externt.

9. **Lagring och e-arkiv**

I arbetet med att utveckla stöd för forskningsdatahantering blir det tydligt att frågor kring lagringsytor, lagringskapacitet, IT-säkerhet, Electronic Lab Note Books, e-arkiv och effektiva tekniska lösningar som minimerar onödigt administrativt arbete inte går att skjuta på framtiden utan måste hanteras och planeras för redan nu även om inte de perfekta lösningarna i alla delar finns på plats ännu eller de exakta behovsbeskrivningarna. Det behöver i detta sammanhang för verksamheten även förtydligas förhållandet mellan bl.a. Arkivlagen och Upphovsrättslagen.

9. Summering

Vid Stockholms universitet har arbetet med att utveckla en lokal infrastruktur för tjänster och stöd för forskningsdatahantering utgått från en tydlig förankring från universitetsledningen. Det har varit en stor tillgång för projektarbetet att ha ett tydligt uppdrag, en stark förankring och korta informations- och beslutsvägar till universitetsledningen i dessa frågor. Denna arbetsstrategi har varit en stark bidragande orsak till att lärosätet relativt snabbt och effektivt har kunnat skapa ett strategiskt ramverk för arbetet och gå i bräschen för att börja hantera de krav som ställs på universiteten kring hantering, lagring, tillgängliggörande och bevarande av forskningsdata. Det är viktigt att det även i det fortsatta arbetet finns ett tydligt stöd i dessa frågor från universitetsledningen och att det inom förvaltningsstrukturen finns tydliga direktiv för hur berörda verksamheter inom förvaltningen förväntas arbeta med dessa frågor för att kunna möta de nya behoven och kraven. I det interna arbetet behövs effektiva informationskanaler som kan distribuera och kommunicera lärosätets ställningstagande för öppen vetenskap och det ansvar för stöd och tjänster som åligger lärosätet, men även det ansvar och skyldigheter som åläggs forskarna.

Ambitionen i projektarbetet har varit att utgå från att *samordna* kompetens och resurser, *samverka* mellan olika intressenter och *säkerställa* att forskarna kan få det stöd de behöver för att kunna hantera forskningsdata korrekt.

Projektet har varit tydligt med att uppdraget bedrivs universitetsövergripande med Stockholms universitet som avsändare och inte utifrån enskilda verksamheter inom lärosätet. Verksamheten har utvecklats i projektform utan tilldelning av extra budget för projektet. Samordningsuppdraget har genom sitt arbetsätt och uppdragets utformning visat att det går att organiskt utveckla och anpassa en verksamhet under löpande projektarbete genom interaktivt arbete och flexibel anpassning. Efter projektets avslut kommer projektarbetet att övergå i löpande verksamhet. Detta kommer att ställa fortsatta och delvis nya krav på ytterligare samordning, samverkan och gemensamma prioriteringar och resurstilldelningar för det fortsatta arbetet.

Målsättningen har varit att Stockholms universitet vid samordningsuppdragets avslut ska ha en etablerad samordnad lokal infrastruktur med relevant kompetens och en resurseffektiv samt koordinerad verksamhet som ska kunna stödja och säkerställa att forskarna kan hantera forskningsdata rätt genom hela forskningsprocessen.

- Det finns en etablerad grund för en lokal infrastruktur vid Stockholms universitet som kan stödja forskarna i deras arbete med att hantera forskningsdata.
- Det är identifierat vilka intressenter och aktörer som behöver ingå i det gemensamma arbetet och behoven av förstärkt samordning mellan dessa.
- Det är till stor del identifierat vilket utvecklingsarbete som återstår inom områdena strategi, struktur, system och vilka frågor som är mer akuta att hitta lösningar på – t.ex. resurs- och kostnadseffektiva lagringslösningar, informations- och utbildningsinsatser samt lösningar för e-arkivering av forskningsinformation.

10. Deltagare inom Samordningsuppdraget

Avdelningar inom Förvaltningen

Meya Gülan Torun, t.f. Avdelningschef, IT-avdelningen

Maryam Hansson Edalat, Avdelningschef, Avd. för forskningsstöd

Göran Rydeberg, Avdelningschef, Avd. för arkiv och registratur

Wilhelm Widmark, Överbibliotekarie, Universitetsbiblioteket

Forskningsdatateamet

Sabina Anderberg – Verksamhetsutvecklare och samordnare för samordningsuppdraget

Margareta Backman Ödmark – IT-arkivarie, Avd. för arkiv och registratur

Deleer Barazanji – IT projektledare, IT-avdelningen

Jonas Holm – Jurist, Universitetsbiblioteket (2017 – VT- 2018. Avslutat anställning)

Jeff Love – Utredare, Universitetsbiblioteket (HT- 2017 – VT- 2018. Avslutat anställning)

Thais Machado Borges – Forskningssekreterare, Avd. för forskningsstöd

Joakim Philipson – Utredare forskningsdata, Universitetsbiblioteket

Karin Stenbeck – Bibliotekarie, Universitetsbiblioteket (*från HT- 2018*)

Jonas Åkerman – Forskningssekreterare, Avd. för forskningsstöd

Forskarreferensgruppen

Patrik Andersson, MRI-fysiker vid Institutionen för lingvistik

Lars Arvestad, Universitetslektor vid Matematiska institutionen

Camilla Bardel, Professor vid Institutionen för språkdidaktik

Michael Gähler, Universitetslektor, Docent vid Institutet för social forskning

Mark Klamberg, Universitetslektor vid Juridiska institutionen (*tjänstledig HT- 2018*)

Ilona Koupil, Professor vid CHESS

Anders Moberg, Universitetslektor vid Institutionen för naturgeografi

